

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.935/2009/3. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év január hó 28. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

*A csalás büntette és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által BF.2616/2009/1-I. szám alatt az **I. r. és a II. r.** terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Városi Bíróság 45.B.190/2003/22. számú ítéletét és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 1.Bf.825/2005/6. számú ítéletét az I. r. és a II. r. terhelt tekintetében annyiban változtatja meg, hogy az I. r. és a II. r. terheltet a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétsége miatt emelt vád alól felmenti. A halmazati büntetésre utalást mellőzi, egyebekben mindkét terhelt tekintetében hatályában fenntartja.*

A felülvizsgálat során felmerült 7.900.- (hétezer-kilencszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Debreceni Városi Bíróság a 2005. december hó 27. napján kihirdetett 45.B.190/2003/22. számú ítéletével az I. r. és a II. r.

terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntetében és társtettesként elkövetett gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétségében. Ezért az I. r. terheltet halmazati büntetésül - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - 1 év 2 hónap börtönbüntetésre, a II. r. terheltet halmazati büntetésül - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - 1 év 10 hónap börtönbüntetésre ítélte.

A megállapított tényállás lényege szerint az 1953-ban született I. r. valamint az 1959-ben született II. r. terhelt testvérek, akik 1999-ben létrehozták a Kereskedelmi és Szolgáltató Kft-t. A gazdasági társaság cégjegyzésre jogosult ügyvezetője a megalakulástól 2001. február hó 6. napjáig a II. r., attól kezdve pedig az I. r. terhelt volt.

2000. tavaszán a sértett 7.500.000 forintot adott át a II. r. terhelt részére abból a célból, hogy üzletrészt vásárol a Kft-ben. A pénz átadásáról írásbeli bizonylat nem készült. Az üzletrész adásvételi szerződés írásbeli formában nem került rögzítésre, mivel mind a II. r. terheltnek, mind a sértettnek egyéb teendői akadtak.

Az üzletrész adásvételének írásbeli formában történő rögzítése végett a sértett vette fel a kapcsolatot 2000. augusztusában a II. r. terhelttel. Az üzletrész adásvételi szerződés elkészítésére a sértett dr. M. Cs. ügyvédet bízta meg.

2000. augusztus 19. napján a sértett és az I. r. terhelt között adásvételi szerződés született arra vonatkozóan, hogy az I. r. terhelt a tulajdonát képező 2.900.000 forint névértékű üzletrészből 1.470.000 forint névértékű üzletrészt értékesít a sértett részére. Az adásvételi szerződés megkötésekor a II. r. terhelt külföldi elfoglaltsága miatt megjelenni nem tudott.

Mivel a szerződésben nem rögzítették a felek, hogy az 1.470.000 forint névértékű üzletrészt milyen forgalmi értéken értékesítik, ezért - még ugyanazon a napon - az üzletrész adásvételi szerződés módosításra került. Abban feltüntették, hogy az 1.470.000 forint névértékű üzletrészt a sértett a korábban II. r. terhelt részére átadott 7.5 millió forint forgalmi értéken vásárolja meg.

A bíróság a terheltek cselekményét 1 rb. a Btk. 318. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, az (5) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő társtettesként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntetendőnek, valamint 1 rb., a Btk. 299. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és aszerint büntetendő társtettesként elkövetett gazdasági adatszolgáltatás elmulasztása vétségének minősítette.

Az elsőfokú bíróság ítélete az I. r. terheltre vonatkozó részében a kihirdetése napján - 2005. szeptember hó 27-én - első fokon jogerőre emelkedett.

A kölcsönösen bejelentett fellebbezések folytán másodfokon eljáró Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a 2006. június hó 14. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozott 1.Bf.825/2005/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett II. r. terhelt vonatkozásában megváltoztatta akként, hogy az 1 rb. gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétségét tettesként követte el. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a tényállást az iratok tartalma és az általa felvett bizonyítás alapján kiegészítette, illetve helyesbítette.

Rögzítette, hogy az I. r. és a II. r. terheltek a saját ügyvezetői időszakukban mindketten önálló cégjegyzési jogosultsággal rendelkeztek. Mint ügyvezetőnek, a II. r. terheltnek a kötelezettsége volt a változás bejelentése. Másnak, így a sértettnek nem volt erre módja, mert csak az ügyvezetőtől kapott meghatalmazás alapján lehet e körben eljárni.

A II. r. terhelt, mint ügyvezető a Kft. tagsági jogviszonyában létrejött változást a cégbíróságon nem jelentette be. A sértett tagsági viszonyának bejelentését illetően - testvére, az I.r. terhelt aktív közreműködésével - a sértettet tévedésben tartotta. E cselekményével a sértettnek 7,5 millió forint kárt okozott, amely nem térült meg.

Magatartásával a II. r. terhelt megszegte a cégnyilvántartásról és cégnyilvánosságról szóló 1997. évi CXIV. tv. (Ctv.) 29. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, mert a cég bejegyzett adataiban bekövetkezett változás bejegyzése iránti kérelmet a változás beálltától számított 30 napon belül nem terjesztette elő a cégbíróságnál. Bejelentési kötelezettsége a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. tv. 26. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Miután az üzletrész átruházási szerződés aláírásakor vezető tisztségviselő szerep körben lévő II. r. terhelt kötelezettsége volt a változás-bejelentés, ezért a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétségét a Btk. 20. §-ának (1) bekezdése szerinti tettesként követte el.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt BF.2616/2009/1-I. szám alatt az I. r. és a II. r. terhelt javára - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában írt okból - arra hivatkozással, hogy az eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével mondták ki a terheltek bűnösségét a tettesként, illetve

társtettesként elkövetett gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétségében.

Az indítvány szerint a terhelteknek a tagsági jogok tényleges átruházása nem állt szándékában. Az üzletrész átruházási szerződést csak a sértett tévedésben tartása végett készítették. Erre figyelemmel a társaság tagjait érintő változás ténylegesen nem következett be, így azzal összefüggésben bejelentési kötelezettség sem keletkezett.

A bejelentési kötelezettség ettől függetlenül sem jött létre. A Gt. - elkövetéskor hatályos - 138. §-ának (3) bekezdése szerint a tulajdonosváltozást és annak időpontját a tagjegyzékbe való bejegyzés végett az üzletrész megszerzője köteles - közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalva - bejelenteni a társaságnak. A Gt. 157. §-ának (3) és (4) bekezdése alapján a bejelentés adatait az ügyvezető köteles átvezetni a tagjegyzéken, majd a tagjegyzéket a cégbíróságnak benyújtani. A kialakult ítélkezési gyakorlat szerint (EBH 1145) a tagváltás a társasággal szemben akkor hatályos, amikor az üzletrész új tulajdonosa a tulajdonszerzést a társaságnak bejelenti. Mindezek folytán az ügyvezető változás-bejelentési kötelezettségét is az üzletrész megszerzőjének a bejelentése keletkezteti.

Az irányadó tényállás e bejelentés megtörténtére nézve semmilyen ténymegállapítást nem tartalmaz. A másodfokú bíróság mellőzte a tényállásból az elsőfokú ítélet azon megállapítását is, hogy a terheltek a sértettel abban állapodtak meg, hogy ők gondoskodnak az üzletrész-átruházásról szóló szerződés Cégbíróság felé történő benyújtásáról.

Bejelentési kötelezettség hiányában a terheltek bűnösségének a megállapítása a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétségében törvénysértő.

Az I. r. terhelt bűnösségének megállapítása azért is törvénysértő, mert a bűncselekmény alanya csak az a személy lehet, akit a változás bejelentésének a kötelezettsége terhelt, azaz a gazdasági társaság ügyvezetője. A bűncselekmény elkövetésének időpontjában kizárólag a II. r. terhelt volt a kft. ügyvezetője. Amint arra már a másodfokú bíróság is utalt az ítéletében - az I. r. terhelt a változás-bejelentést nem is tehette meg.

Nem tartalmaz továbbá az irányadó tényállás olyan megállapítást, amely arra utalna, hogy az I. r. terhelt szándékerősítően lépett volna fel a bejelentési kötelezettség elmulasztásával összefüggésben.

Mindezekre figyelemmel a terheltek cselekménye nem alkalmas a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztása vétségének a megállapítására, ezért a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság őket e bűncselekmény miatt emelt vád alól mentse fel és a velük szemben kiszabott büntetést a társtettesként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntette miatt tekintse kiszabottnak.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a legfőbb ügyész képviselője a felülvizsgálati indítványt fenntartotta.

A védő a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványával egyetértett. A bűnösségi kör szűkülésére figyelemmel indítványozta egyúttal, hogy a Legfelsőbb Bíróság a terheltekkel szemben kiszabott büntetést is enyhítse.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek eredményeként a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványát alaposnak találta. Abban az ügyészség helyesen hivatkozott arra, hogy bejelentési kötelezettség hiányában a terheltek bűnösségének a megállapítására a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétségében anyagi jogszabálysértéssel került sor.

A felülvizsgálat során irányadó tényállás szerint a terhelteknek a tagsági jogok tényleges átruházása nem állt szándékában. Az üzletrész átruházási szerződést csak a sértett tévedésben tartása végett készítették. Helyesen hivatkozott ezért a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a társaság tagjait érintő változás ténylegesen nem következett be, következésképpen azzal összefüggésben bejelentési kötelezettség sem keletkezett.

Az elkövetéskor hatályos Btk. 299. §-a szerint a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétségét az követi el, aki közhitelű nyilvántartásba bejegyzendő, gazdasági tevékenységhez kapcsolódó adat, jog vagy tény bejelentését, illetve ilyen adat, jog vagy tény változásának bejelentését elmulasztja, ha a bejelentési kötelezettségét jogszabály írja elő. Közhitelű nyilvántartásba bejegyzendő, gazdasági tevékenységhez kapcsolódó adat (jog vagy tény) hiányában értelemszerűen bejelentési kötelezettség sem keletkezik.

A Legfőbb Ügyészség - a bírói gyakorlatra hivatkozással - helyesen utalt továbbá arra, hogy a közhiteles cégnyilvántartásba történő bejelentés kötelezettségét a Gt. 138. §-ának (3) bekezdésében előírt bejelentés keletkeztetheti, amelyre - az irányadó tényállás alapján - ugyancsak nem került sor. Végül pedig a bűncselekmény tettese csak az lehet, akit a jogszabályban előírt kötelezettség terhel, tehát az ügyvezető. Az I. r. terhel az üzletrész adásvételi szerződés megkötésekor nem volt a Kft. ügyvezetője, ezért társtettesi bűnösségének kimondása ez okból is törvénysértő.

A Legfelsőbb Bíróság mindezek alapján a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztása vétségének tekintetében a marasztaló - első-, illetve másodfokon jogerős - döntést - a Be. 427. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - megváltoztatta és a terhelteket az ellenük 1. rb. a Btk. 299. §-ában meghatározott és aszerint büntetendő - I. r. terhel esetében társtettesként, II. r. terhel tekintetében pedig önálló tettesként elkövetett - gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétsége miatt emelt vád alól - a Be. 6. §-a (3) bekezdése a) pontjának I. fordulata és a 331. §-ának (1) bekezdése alapján - felmentette.

A Legfelsőbb Bíróság a felmentő rendelkezésekre figyelemmel - a védő indítványára és hivatalból - megvizsgálta azt is, hogy nem szükséges-e a kiszabott büntetés enyhítése. Megállapította, hogy adott esetben a gazdasági adatszolgáltatás elmulasztásának vétsége érdemben nem befolyásolta a terheltekkel szemben a lényegesen súlyosabb megítélésű vagyon elleni bűncselekmény miatt kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetést, ezért - a halmazati büntetésre utalás mellőzését meghaladóan - a jogerősen kiszabott büntetéseket nem érintette.

A Legfelsőbb Bíróság mindezek alapján - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felmentő rendelkezést meghaladóan a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - a hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban a kirendelt védő díjával felmerült bűnügyi költséget - a Be. 429. §-ának (1) bekezdése értelmében - az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e)

vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2010. január hó 28. napján

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő
Bné